

Verslag van de Thema avond: “Zesjescultuur op de schop” door Professor Michiel Westenberg.
Georganiseerd door de ouderraad van het Rijnlands Lyceum Oegstgeest.
Donderdag 5 april 2012.

Professor Michiel Westenberg is hoogleraar ontwikkelingspsychologie aan de Universiteit van Leiden en werkzaam bij de Faculteit der Sociale Wetenschappen. Voor veel kinderen is school een sociale ontmoetingsplaats en niet de springplank naar een geslaagd werkend leven. Een zes gemiddeld wordt daarom als een prima score gezien.

Michiel Westenberg is ervan overtuigd dat het gemiddelde prestatieniveau van “de leerling” omhoog kan. Het cijfer zeven staat hierin centraal. Een zeven gemiddeld verhoogt volgens hem leerprestaties en de zelfkennis, met alle voordelen van dien.

De puberteit (10- 16 jaar) heeft een groot effect op de (fysieke)groei, de seksualiteit en de interesse in leeftijdsgenoten. Dit veelal onder hormonale invloed.

Ook zijn er over het algemeen bij-effecten zoals labiel zijn (hormonaal), later slapen (melatonine wordt later aangemaakt), vermoeid zijn (het lichaam wordt “verbouwd” maar de voeding wordt vaak niet aangepast) en conflicten (het lijkt afzetten tegen volwassenen maar pubers willen graag bij hun leeftijdsgenoten zijn).

In de puberteit neemt de grijze stof af en worden de hersenen efficiënter. In de adolescentie ontwikkelen de cognitie en het werkgeheugen zich, het logisch redeneren (abstract en kritisch) neemt toe en de metacognitie (bewustzijn van eigen gedrag en leren) vergroot. Ook de psychosociale ontwikkeling (impulsbeheersing, inlevingsvermogen, autonomie en verantwoordelijkheid) ontwikkeld zich.

De fysieke verschillen tussen meisjes en jongens in de puberteit nemen af maar de psychosociale verschillen zijn groter als gevolg van de hersenontwikkeling daar de meisjes hierin voorop lopen.

Een tiener is dus volwassen EN onvolwassen!

Er zijn hierdoor onderwijsimplicaties: er is een beperking in zelfstandigheid, zelfsturing en zelfinzicht maar het is allemaal wel in ontwikkeling.

Een puber heeft dus meer begeleiding nodig, met geduld en in stapjes. Eigen verantwoordelijk voor zichzelf en voor anderen moet opgebouwd worden.

Leermotivatie is afhankelijk van een combinatie van factoren:

- een positieve en duidelijke norm
- autonomie en interesse
- competentie en zelfvertrouwen

Om gemotiveerd aan het werk te gaan heb je al deze factoren nodig.

Behalve fysieke en psychische ontwikkelingen van de puber is er ook wisselwerking met de omgeving: de zesjescultuur zit ingebakken in het onderwijssysteem want het is namelijk voldoende om een zes te scoren.

De gemiddelde zes norm (de zesjes cultuur) optrekken naar een gemiddelde zeven norm (een zeven cultuur) heeft alleen niet zoveel zin.

Pubers zouden op zoek moeten gaan naar hun eigen talent, op zoek naar een vak waar ze een acht voor kunnen halen, zodat ze uiteindelijk een zeven gemiddeld komen te staan. Zelf keuzes maken is goed voor een puber.

Als er differentiatie komt rond de zeven zodat een “zesjes-vak” gecompenseerd wordt door een acht dan is een puber meer met zijn eigen talenten bezig, het is realistisch en het is passend voor het schooltype.

Ook wordt de puber zo beter voorbereid op zijn profiel/ studiekeuze.

Onzekerheid en faalangst liggen altijd op de loer omdat eigen inzicht en zekerheid nog in ontwikkeling zijn maar als de school en ouders gerichte positieve ondersteuning geven en het gevoel van competentie stimuleren dan zal het zelfvertrouwen en de zelfwaardering groeien en een reeel zelfbeeld kan zich ontwikkelen.

Adolescenten zijn wel degelijk ambitieus en willen dolgraag uitblinken. Jong en oud streeft naar waardering van anderen en naar zelfwaardering. Leergierigheid wordt gestimuleerd als de lat hoger ligt voor leerlingen. Ze worden enthousiast door heldere leerdoelen te stellen en hierin keuzes SAMEN met hen te bepalen.